

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Політика сталого розвитку підприємств включає стратегічні інструменти, що дозволяють компаніям не тільки досягати економічних цілей, а й досягати вирішення соціальних та екологічних завдань [1]. Зокрема, це впровадження інноваційних технологій, раціональне використання ресурсів, зменшення викидів в атмосферу, відповідальне ставлення до споживачів та працівників [2]. Важливим підходом до сталого розвитку є концепція smart-спеціалізацій, яка дозволяє підприємствам ефективніше використовувати свої ресурси та адаптуватися до сучасних викликів [3].

Концепція smart-спеціалізацій є основним інструментом сталого розвитку бізнесу, що спрямована на визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємств та регіонів з урахуванням їхніх конкурентних переваг. Це дозволяє зосередити ресурси на найбільш перспективних сферах, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та ефективності господарської діяльності. Вона також сприяє покращенню регіонального розвитку шляхом підтримки інноваційних екосистем, формування нових бізнес-моделей та стимулювання співпраці між урядом, науковими установами та підприємствами [5]. Важливим аспектом є розробка механізмів ефективного фінансування smart-спеціалізацій, включаючи залучення приватного капіталу, міжнародних грантів та державної підтримки [6]. Окрім цього, слід впроваджувати освітні програми та ініціативи, спрямовані на підготовку кадрів для роботи у високотехнологічних секторах, що базуються на smart-спеціалізаціях [4]. Співпраця між закладами вищої освіти та бізнесом може забезпечити створення інноваційних хабів, де відбуватиметься впровадження новітніх технологій у виробничі процеси.

В Україні smart-спеціалізації можуть стати основним інструментом для посилення інноваційного потенціалу підприємств. Для цього необхідно:

- Формування інноваційних кластерів;
- Покращення взаємодії між науковими установами, бізнесом і державою;
- Підтримка підприємств у впровадженні цифрових технологій та «зелених» інновацій;

– Створення інвестиційних механізмів, що сприятимуть фінансуванню інноваційних проектів;

– Впровадження сучасних методів управління, що забезпечать прозорість процесів сталого розвитку;

– Розвиток цифрових платформ та впровадження штучного інтелекту для автоматизації процесів прийняття рішень;

– Посилення екологічної відповідальності підприємств через впровадження технологій зниження викидів та вторинної переробки ресурсів;

– Запровадження механізмів оцінки ефективності smart-спеціалізацій та їхнього впливу на економіку регіонів.

Застосування smart-спеціалізацій дозволяє не лише підвищити ефективність підприємств, але й сприяє зниженню негативного впливу на довкілля. Зокрема, підприємства можуть зменшити споживання енергії, оптимізувати використання природних ресурсів та мінімізувати відходи. Також підвищується конкурентоспроможність завдяки інтеграції з міжнародними ланцюгами доданої вартості та залученню іноземних інвестицій. Однією з основних переваг smart-спеціалізацій є спрямованість на розвиток високотехнологічних галузей, що дає змогу регіонам і підприємствам використовувати свої унікальні ресурси найефективніше. Це включає стимулювання наукових досліджень, інвестування в технологічний розвиток та підтримку малого та середнього бізнесу.

Проте існує низка викликів, зокрема:

– Відсутність належного фінансування та інвестицій;

– Недостатня співпраця між бізнесом, наукою та урядовими структурами;

– Низький рівень цифровізації процесів управління на підприємствах;

– Обмежений доступ до міжнародних ринків та технологій.

Концепція smart-спеціалізацій є ключовою складовою сталого розвитку. Її впровадження сприяє підвищенню конкурентоспроможності, економічної стійкості та інноваційного потенціалу. Україна має значний потенціал для реалізації цієї концепції, але для цього потрібні інвестиційні реформи, державна підтримка та активна співпраця між різними секторами економіки.

Література:

1. Селюченко Н. Є., Данилович Т. Б. *Сталий розвиток підприємства як необхідна умова успішного функціонування бізнесу та його взаємозв'язок зі сталим розвитком соціально-економічних систем вищого рівня. Інфраструктура ринку. Економіка та управління підприємствами.* 2019. Випуск 29. С. 299-306. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/48.pdf

2. Гречко А. В., Очеретяна О. В. *Дослідження еволюції наукової думки в аспектах визначення сутності поняття «сталий розвиток підприємства».* Підприємництво та інновації. 2020. Випуск 15. С. 37-41. URL: <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/382/371>